

17 ΑΠΡ. 2009

Λαμπριάτικο καί νοσταλγικό

του Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Η Σάμη είναι εις έκ των δύο λιμένων προσπελάσεως της Κεφαλονιάς διά τόν προερχόμενον από τήν ηπειρωτικήν Ελλάδα επιβάτην. Τό φιλικόν ζεύγος ἐξήρχετο του πλοίου ὄτε νεαρός λιμενοφύλαξ τούς προειδοποίησε ὅτι ὁ ὀπίσθιος δεξιός τροχός του ὀχήματός των ἦτο ἐπίπεδος. Σταθμεύσαντες εἰς σημεῖον, ὄθεν δέν παρηνόχλουν τήν κυκλοφορίαν, προέβησαν εἰς τās ἐνδεδειγμένες ἐνεργείας. Καί πρῶτον ἐζήτησαν διά τήν ἀλλαγὴν του τροχοῦ τήν βοήθειαν τῆς ἐταιρείας «ὀδικῆς βοήθειας», τῆς ὁποίας ἦσαν συνδρομηταί.

Βεβαίως ἡ ἀφίξις τῆς βοήθειας καθυστερεῖ καί ἐμφανῆς ἦτο ὁ ἐκνευρισμός του ζεύγους. Τότε συνέθη τό ἀπολύτως ἀπροσδόκητον, ὡσεὶ θαῦμα. Μικρόν ὄχημα ἀκίνητοποιεῖται ἔμπροσθέν τους. Κατέρχεται λεπτός νεαρός φέρων ἀραιόν μύστακα καί ἔχων ἡλικίαν οὐχί ἀνωτέραν τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Οὗτος λαβῶν, εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεώς του, πληροφορίας περὶ του συμβάντος, ἀνέλαβε σύντονον πρωτοβουλίαν καί μέ καταπλήσσοσαν εὐελιξίαν καί ἐπιτηδειότητα ἀντικατέστησε τόν ἐφθαρμένον τροχόν διά του ἀνταλλακτικοῦ τοιοῦτου. Ταχύτατα δέ, μὴ ἔχοντος ἀκόμη του ζεύγους κατανοῆσει τὰ διατρέχοντα, ἐπιβαίνει του αὐτοκινήτου του ἔτοιμος νά ἀπομακρυνθῆ. Τρέχει ὁ ἄνδρας νά τόν προλάβῃ, νά τόν εὐχαριστήσῃ, νά του προσφέρῃ φιλοδώρημά τι διά τήν μεγάλην ἐξυπηρέτησιν. Οὗτος ἤρνηθη καί, ὄτε ὁ ἄνδρας ἐπέμεινε διά δευτέραν φοράν, ἀπήντησε μέ ἀπλότητα: «Δέν γίνονται ὅλα γιά λεφτά». Δέν ἐγνώριζε (καί δέν ἐζήτησε νά μάθει) ποῖοι ἦσαν. Δέν ἔμαθαν (καί δέν ἐπρόφθασαν νά ρωτήσουν) ποῖος εἶναι.

Ἡ συνέχεια εἶναι ἀφήγησις του ἀνδρός: «Ἦταν μία ἀπάντησις σάν προερχόμενη ἀπό διαφορετικόν κόσμον. Εἶπα στή γυναῖκα μου» χαλάλι τῆς ταλαιπωρίας. Ἐξίτζε ἕνα ἑκατομμύριον· ὁ, τι πεις· μία ἀπέραντη χαρά. Αὐτά λοιπόν συμβαίνουν στήν Κεφαλονιά. Πού ἄλλο; Μήπως ἀπομεινάρια ἀπό τόν ἀλλιώτικον κόσμον, πού ἦταν ἄλλοτε; Μέ αὐτά ἡ θύμισή μου ἄρχισε νά ξαναγυρίζε στό Ληξούρι· πρὶν ἀπό τήν καταστροφή του ἀπό τούς σεισμούς του 1953· καί πῶς παλιά, πρὶν ἀπό τόν πόλεμον, ὅπως τό ξέρω ἀπό ἀφηγήσεις.

«Ἦταν μία μικρὴ πόλη, μέ πληθυσμό γύρω στίς πέντε χιλιάδες. Ἀνάλογος ἦταν ὁ ἀριθμός τῶν κατοικιῶν (σχεδόν καθ' ὄλοκληρίαν ἰδιόκτητων) καί καταστημάτων. Ἀπό αὐτά ἐγλύτωσαν ἀπό τήν κακία του Ἐγκέλαδου ἕνα δημοτικόν σχολεῖο (σήμερα σέ πανάθλια κατάστασι)· μερικά ἰσόγεια κτίρια μίας ἐπαγγελματικῆς σχολῆς (σήμερα ἐκσυγχρονισθέντα στεγάζουν ΤΕΙ)· ἕνα ἢ δύο σπιτάκια καί μία ἀρχοντική κατοικία (σήμερα δημόσια βιβλιοθήκη). Ἀκόμα ἕνα μεγάλο σπιτί κατά τό ἤμισυ (τό ἰσόγειο δωρόφου), του ὁποίου ἕνα ἐπιζῆσαν δωμάτιον ἦταν ἡ κατοικία του τοπικοῦ Ἁγίου Παναγῆ (γνωστοῦ ὡς παπᾶ Μπασιά· ἐζῆσε τόν 19ο αἰῶνα).

«**Μικρὴ γραφικὴ πόλη.** Τά παλιά τά χρόνια οἱ κάτοικοι ναυτικοί, ψαράδες, γεωργοί. Παρ' ὅτι ἐδοῦλεσαν σκληρά, πολὺ σκληρά, ἦταν φτωχοί, πᾶμφτωχοί. Προϊόντα του τόπου μαύρη κορινθιακὴ σταφίδα καί δευτερευόντως κρασί καί λάδι· ἐπίσης κηπευτικά γιά τήν τοπικὴ κατανάλωσι. Πολλοί μαθητῆς του Πετρίτσειου μεικτοῦ γυμνασίου κατέβαιναν ἀπό τά χωριά τους μέ τά παπούτσια στό χέρι γιά νά μὴ φθείρονται οἱ σιόλες τους. Τά φοροῦσαν στό μάθημα. Ἀποστάσεις πέντε-ἕξι χιλιόμετρα. (Πέρυσι εἶχε δημιουργηθεῖ πρόβλημα μέ ἕναν πατέρα πού εἶχε τήν ἀξίωσι νά ἐπιλέγει ἐκεῖνος τό ταξί πού θά πληρωνε τό κράτος γιά νά κατεβάξῃ τόν γιόκα του στό σχολεῖο· ὄχι μέ τό συμβεβλημένο μέ τό δημόσιον γιά τόν σκοπὸ). Τά βράδια οἱ ναυτικοί καί οἱ ξωμάχοι στίς δεκαεννιά ταβέρνες τῆς πολιτείας ἐπιναν ξεροσφύρι τό κρασάκι τους κι ἐτραγουδοῦσαν ὕμνους γιά τὴ ζωὴ, τὴν χαρὰ, τὴν ἀγάπην. Ἀριέτες· πολυφωνικές, a capella. Ὑπῆρχαν ἀπίστευτα ὠραίες φωνές. Καί θαυθὸ μουσικὸ αἶσθημα.

«**Ἦταν** τότε προτοῦ ὁμογενοποιηθῶν οἱ Κεφαλονίτες. Προτοῦ ἀποβάλουν τὰ ξεχωριστὰ χαρακτηριστικά τους. Τὴν ἀγάπην γιά τήν περιπέτεια· ὡς κυνηγοί τῆς τύχης στά τέσσαρα πέρατα του κόσμου. Ἡ στόν χώρο τῆς πνευματικῆς ἀναζητήσεως. Τόν μεσοπόλεμον πολλοὶ καθηγητῆς του Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἦταν Κεφαλονίτες· καί μάλιστα Ληξουριώτες.

«**Προτοῦ** ὁμογενοποιηθῶν. Ἐγιόρταζαν διαφορετικά τό Πάσχα. Καί πρῶτα-πρῶτα δέν τό ἐλέγαμε Πάσχα. Ἦταν ἡ Λαμπρὴ (ἡμέρα). Ὀλην τὴ Μεγάλῃ Βδομάδα ὁ κόσμος ἐγέμιζε τίς δέκα ἐνοριακές ἐκκλησιές· μέ τὴ δική μας ψαλμωδία· πῶς εὐχάριστῃ στό ἐξοικειωμένο μέ πολυφωνικὸ ἄσμα αὐτὴ μας. Τὴ Μεγάλῃ Πέμπτῃ παιδιὰ καί μεγάλοι στίς τσέπες τους κουκαλιστήρια· ξηροὶ καρποί, στραγάλια, μουστοκούλουρα· νά τά μασουλήσουν κατὰ τίς ἀτέλειωτες ὥρες στήν ἐκκλησιά. Ἀνταγωνισμός μεταξὺ ἐκκλησιῶν, σέ ποιά θά ψαλεῖ καλύτερα τό «Σήμερα κρεμάται...». Τό ἴδιο γινότανε καί τὴ Μεγάλῃ Τρίτῃ μέ τό τροπᾶριον τῆς Κασσιανῆς. Ἐψάλλονταν ἑτεροχρονισμένα, ὡστε πολλοὶ νά μποροῦν νά τά παρακολουθήσουν σέ δύο ἐκκλησιές. Ἀντικείμενο συζητήσεων καί διαφορετικῶν ἐκτιμήσεων τὴν ἐπομένη. Φαγητό λαδερὰ ἀγκινारοκούκια. Τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ τά παιδιὰ (μοναχικά ἢ παρέες δύο-τριῶν) κυρίως ἀπό τά χωριά, μέ ἕνα σταυρό στά χέρια τυλιγμένον σέ μαῦρον πένθιμον ὕφασμα, νά ψάλλουν τά Πάθη: «Σήμερα μαῦρος οὐρανός / σήμερα μαύρη μέρα / σήμερα ὄλοι θλίβονται / καί τά βουνὰ λυποῦνται...».

«**Ἡ Ἀνάστασις** δέν ἐγινότανε τά μεσάνυχτα του Σαββάτου. Τὴν Κυριακὴ παρακολουθοῦσαμε ὄλοι τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως μέσα στίς ἐκκλησιές. Οἱ περισσότεροι μεταλάβαιναν. Τό Εὐαγγέλιον καί τό Χριστὸς Ἀνέστη ἔξω μπροστά στίς ἐκκλησιές. Ὡς τίς ἔντεκα περίπου. Συνηθισμένο φαῖ τῆς ἡμέρας ἀρνὶ αὐγολέμονον.

«**Τώρα ὅλα** ἔχουν ἀλλάξει. Ὅπως σέ ὄλην τὴν Ελλάδα περιορισμένες οἱ φιλοδοξίες τῶν πολλῶν νέων. Λίγα τὰ ὄνειρα. Πρό πάντων καλοπέρασι. Ἄνεσι, χαλαρότητα, μεταμεσονύχτια ἐξοδος. Ὅλοι καλοτρῶνε. Πολλοὶ χλαπακιάζουν. Στό Ληξούρι δύο διαιτολόγοι-διατροφολόγοι. Στό σουπερ-μάρκετ, καταπληχτικὸ, δέκα μάρκες single malt οἴσκι: Craccanmore, The Balvenie, Lagavulin, Glenkinchie, Glenrothes, Glenfiddich, Isle of Jura, Oran, The Dalmore, Dalwhinnie».

Τό ζεύγος ἀφίχθη εἰς Ληξούριον μέ τὴν γλυκειαν γεῦσιν του συμβάντος εἰς Σάμην. Αἰσιόδοξοι· νοσταλγοί. Χριστὸς Ἀνέστη· εὐχονται πλήρεις ἐλπίδων.